

Priskrigen over: Øker

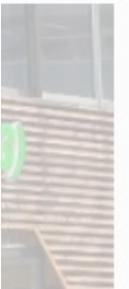
Test viser lave

ma
50

Verdikjedene for matvarer

Hva skjer'a?

Ivar Pettersen, ALO-Analyse AS
FOOD 13. mars 2023



**Priskrig på
sjokolade marsipan**

**Kiwi starter priskrig på
julevarer**

Fra nettavisen.no

Sjokkerende lite nytt

- Sjokkene
- Pristilpasningen
- Lærdommen, framtiden, spørsmålene

Sjokkene: Tilbudssvikt, logistikksvikt, etterspørselsjokk

- Pandemi - usikkert ressursgrunnlag
- Flaskehalsar - usikker logistikk
- Krig – usikker forsyningsevne
- Inflasjonssprang – usikker stabiliseringsevne
- Verdikjeder i villrede – usikker verdiskapingsevne
- Politikk med svakt fotfeste – usikker håndteringsevne

Pandemi - usikkert ressursgrunnlag

Nibio-forsker: Må trykke på den røde knappen for store deler av matindustrien

Seniorrådgiver ved Nibio frykter mangelen på importert arbeidskraft kan gå hardt utover flere deler av norsk matproduksjon.



Flaskehalsler - usikker logistikk



Krig – usikker forsyningsevne

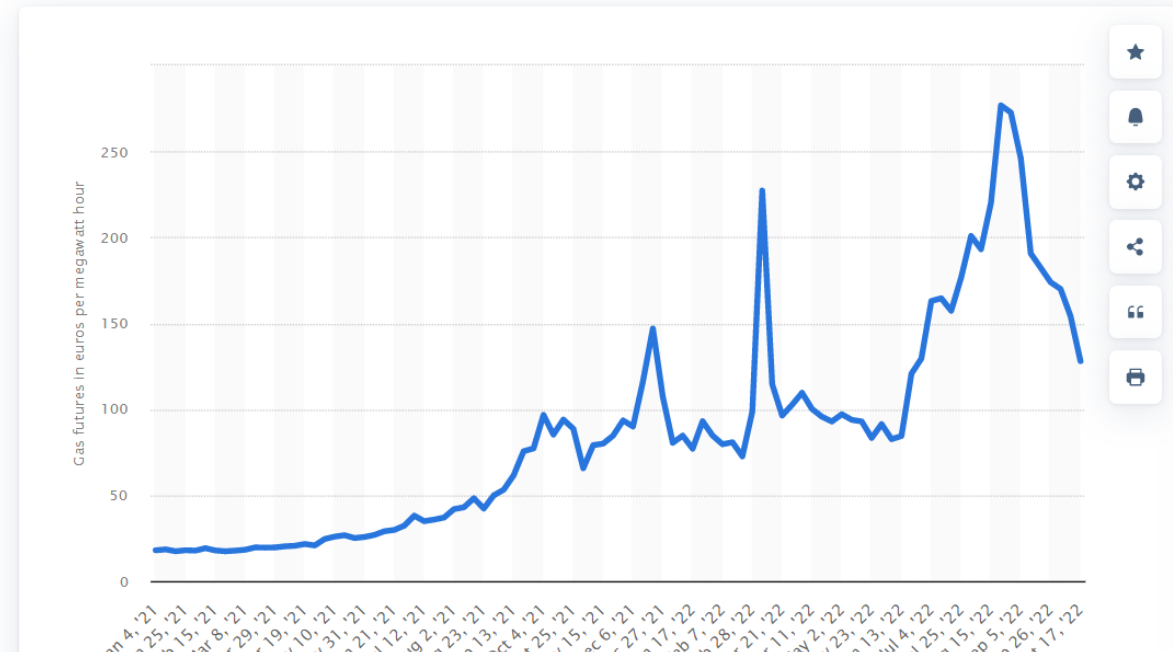


Dutch TTF gas futures at the beginning of each week from Jan 2022

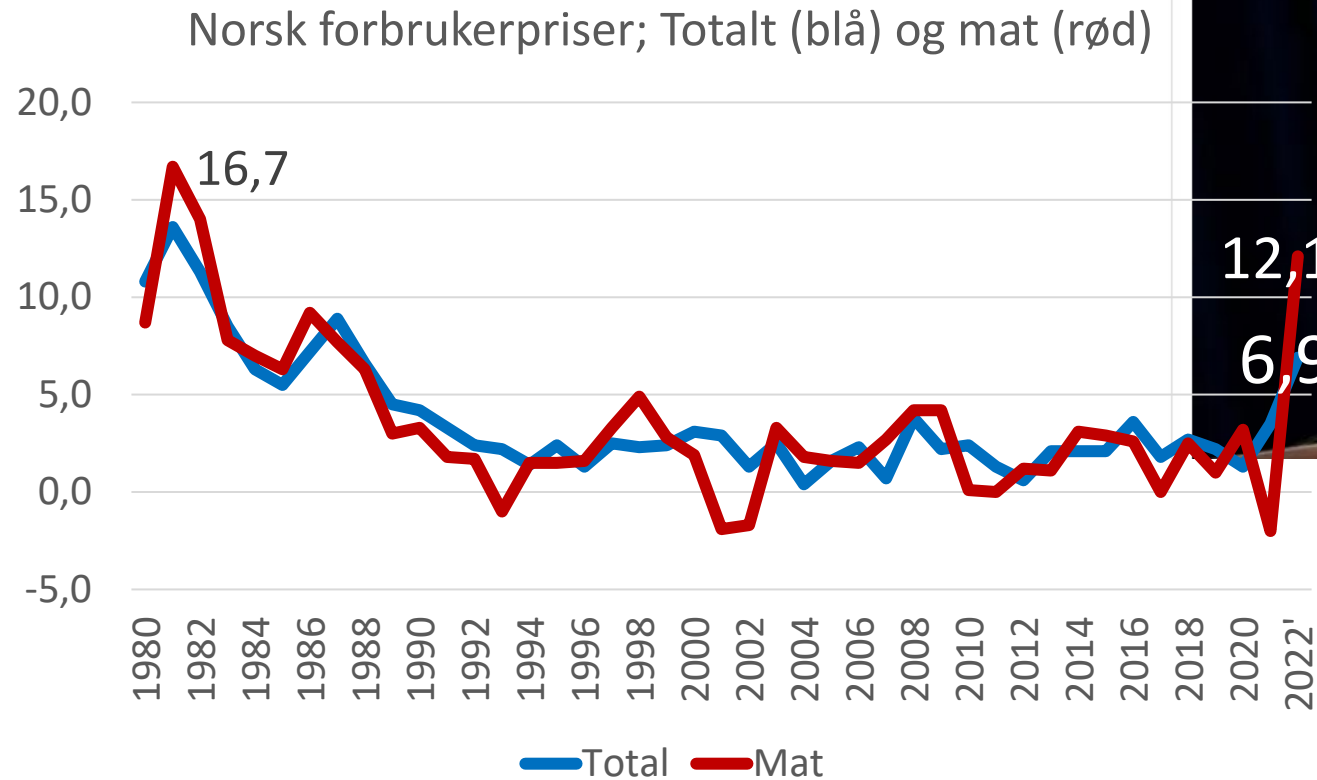
(in euros per megawatt hour)

Europe plans to force countries to ration gas as Russia weaponizes energy

By Anna Cooban, CNN Business
Updated 11:39 AM EDT, Wed July 20, 2022

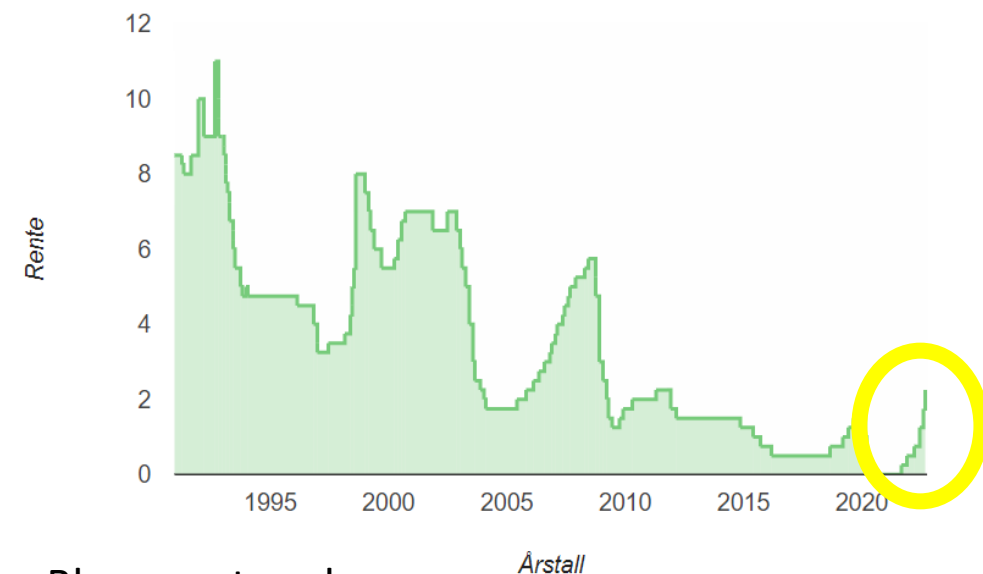


Inflasjonssprang – usikker stabiliseringsevne



Federal Reserve warns of 'pain' ahead as inflation surges

The US central bank is expected to announce a sharp rise in interest rates on Wednesday in an attempt to tackle the cost of living crisis



Nye interessentrelasjoner i verdikjeden

- Økte strømutfgifter i høst alene utgjør dobbelt så mye som overskuddet var i fjor, sier kommunikasjonssjef Kjell Rakkenes.

Utgiftene må fordeles mellom bonde, industri, handel og forbrukere.

Rakkenes, Nortura, Dagbladet
Din Side, 18.12.2022



JUBEL: Matprisene i fjor har økt mer enn på 40 år. Men prisene i lavprisbutikkene har stått stille fra 1. februar, en tid der prisene pleier å øke.
Foto: Mattis Sandblad / VG

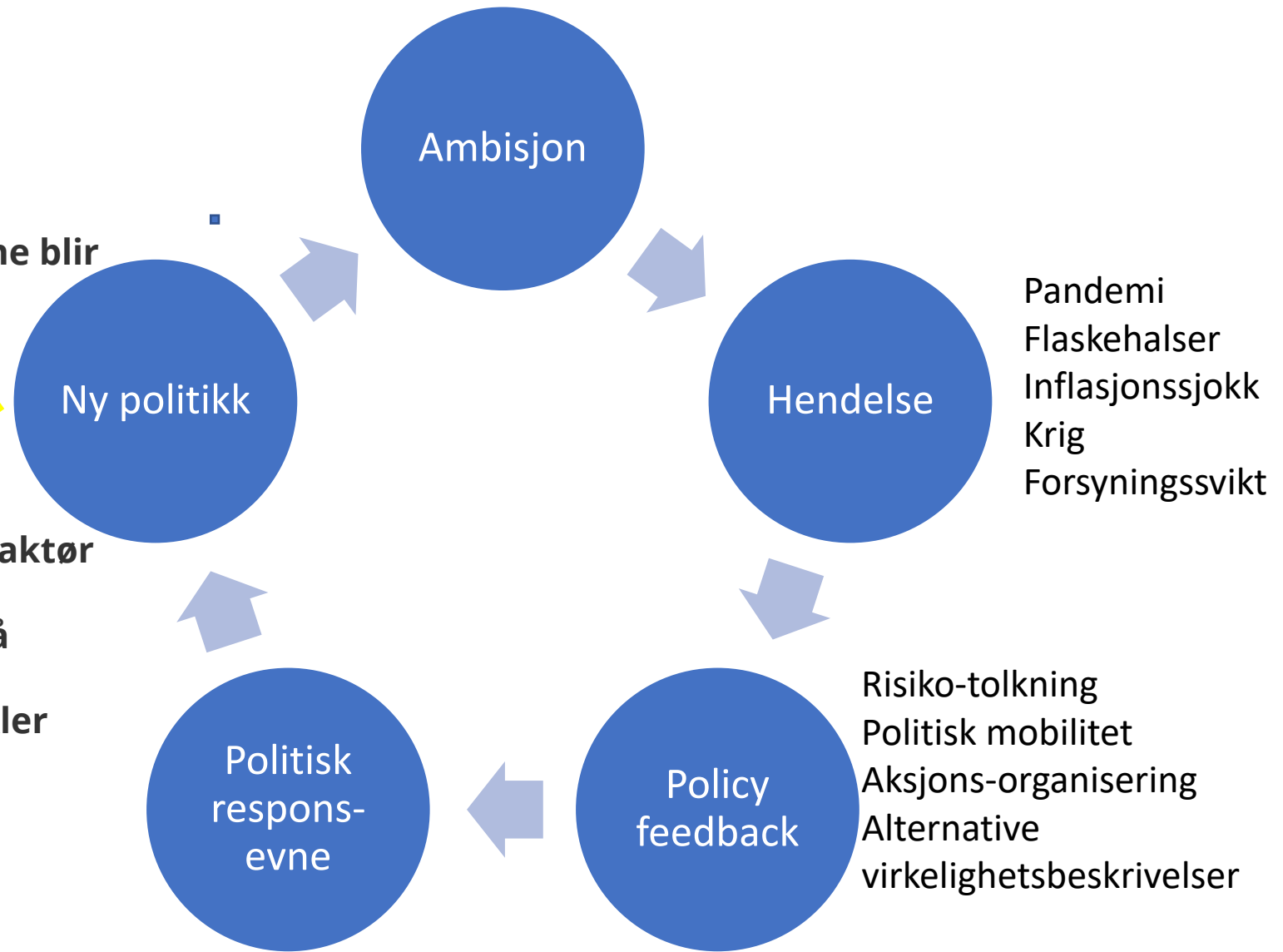
Kiwi fortsetter prisfrys: – De kan ta livet av oss

Kiwi kan lene seg tilbake og nyte tidenes kundevekst. Det er godt nytt for deg.

Politikk uten sikkert fotfeste – gir usikker håndteringsevne

1. Regjeringen vil finne ut hvor pengene blir av
2. Undersøke prissignalisering
3. Undersøke hvordan prisene blir
4. Forbud mot prisdiskriminering
5. Omfang og virkninger av reguleringer og merkevarer
6. Omfang og virkninger av reguleringer at samme aktør sitter på alle sidene av bordet
7. Forbud mot å bruke husholdningsutgifter til å konkurrere på bruk av husholdningsutgifter
8. Gi Konkurransetilsynet større muskler og mer penger til Dagligvaretilsynet

Regjeringens ti-punktsliste

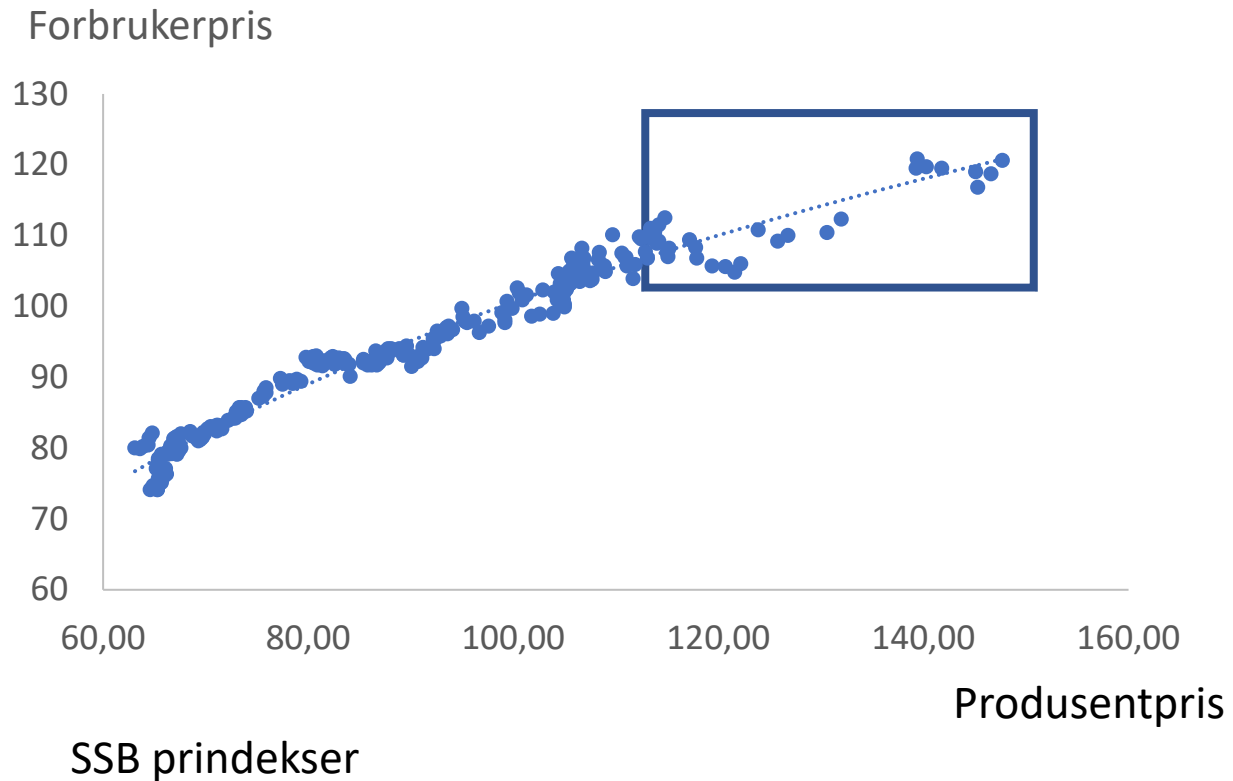


Responser: Normal pristilpasning

- – med noe økt forstyrrelse
 - Produsentpris – forbrukerpris; ganske normalt
 - Importpris – produsentpris; er det noe på gang?
- Privilegert – til synkende pris: Internasjonalt perspektiv

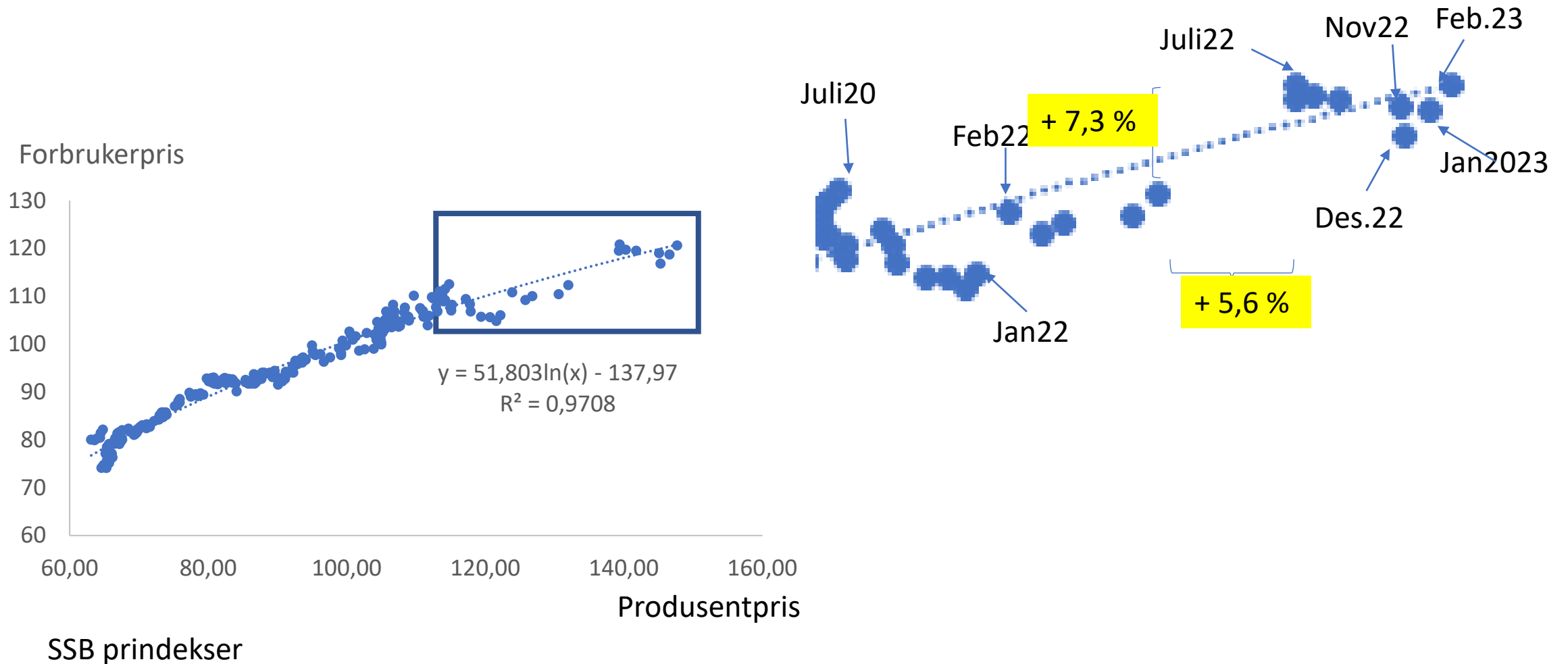
Produsentpris – forbrukerpris: Store bevegelser – robust trend

Prisindekser for næringsmiddelindustrien , produsentprisindeks, og konsumprisindeks for matvarer



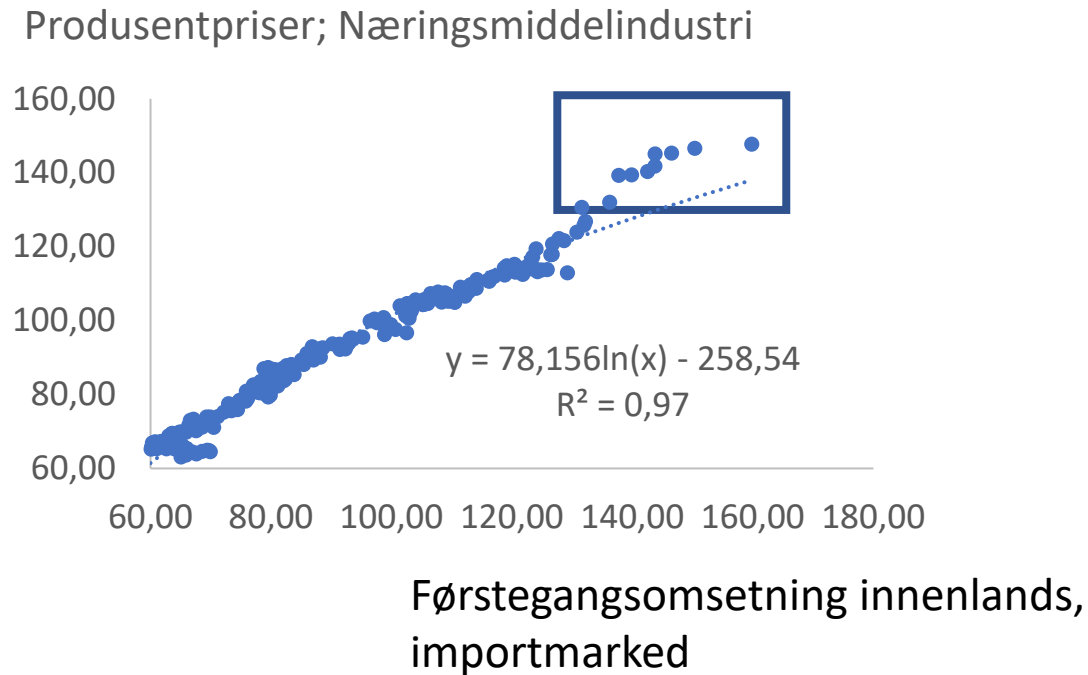
Produsentpris – forbrukerpris: Store bevegelser – robust trend

Prisindekser for næringsmiddelindustrien , produsentprisindeks, og konsumprisindeks for matvarer



Importpris – produsentpris: Langsiktig trend, økende avvik – noe på gang?

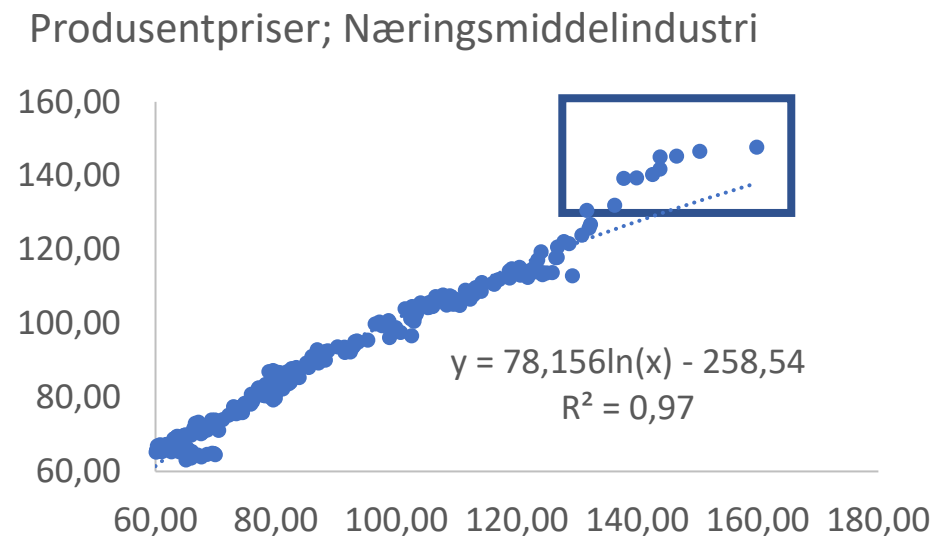
Prisindekser for næringsmiddelindustrien og førstegangsomsetning innenlands, importmarked



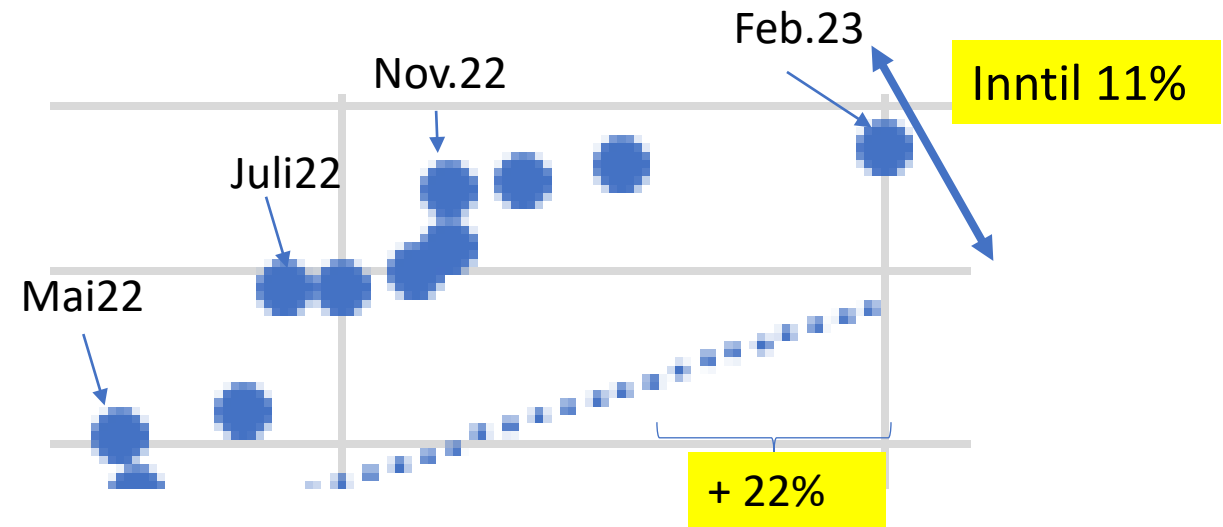
SSB prindekser

Importpris – produsentpris: Langsiktig trend, økende avvik – noe på gang?

Prisindekser for næringsmiddelindustrien og førstegangsomsetning importmarke, innenlands

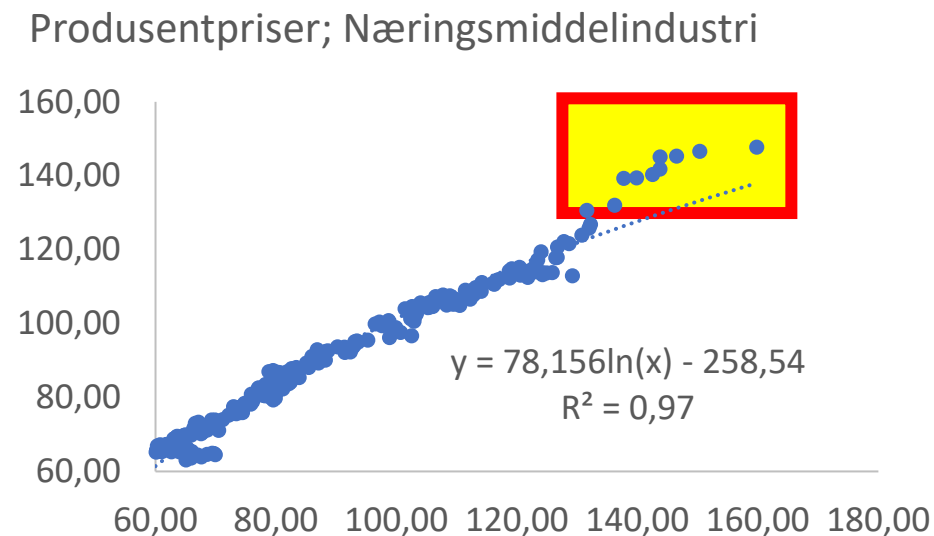


Førstegangsomsetning innenlands,
importmarked

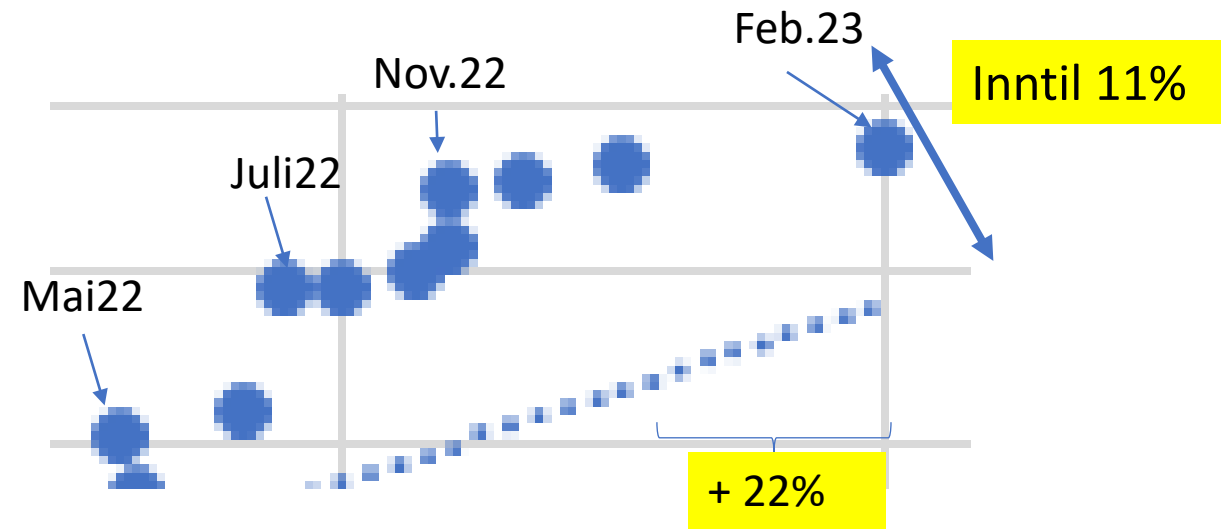


Importpris – produsentpris: Langsiktig trend, økende avvik – noe på gang?

Prisindekser for næringsmiddelindustrien og førstegangsomsetning importmarke, innenlands



Førstegangsomsetning innenlands,
importmarked



Pristilpasningen

- Normal prisdannelse – med noe økt forstyrrelse
 - Produsentpris – forbrukerpris; ganske normalt
 - Importpris – produsentpris; er det noe på gang?
- Privilegert – til synkende pris: Internasjonalt perspektiv
 - Mer orden i Sverige, men det koster
 - Høyt prisnivå - lav prisvekst
 - Lav prisvekst til synkende kostnad

Pristilpasningen

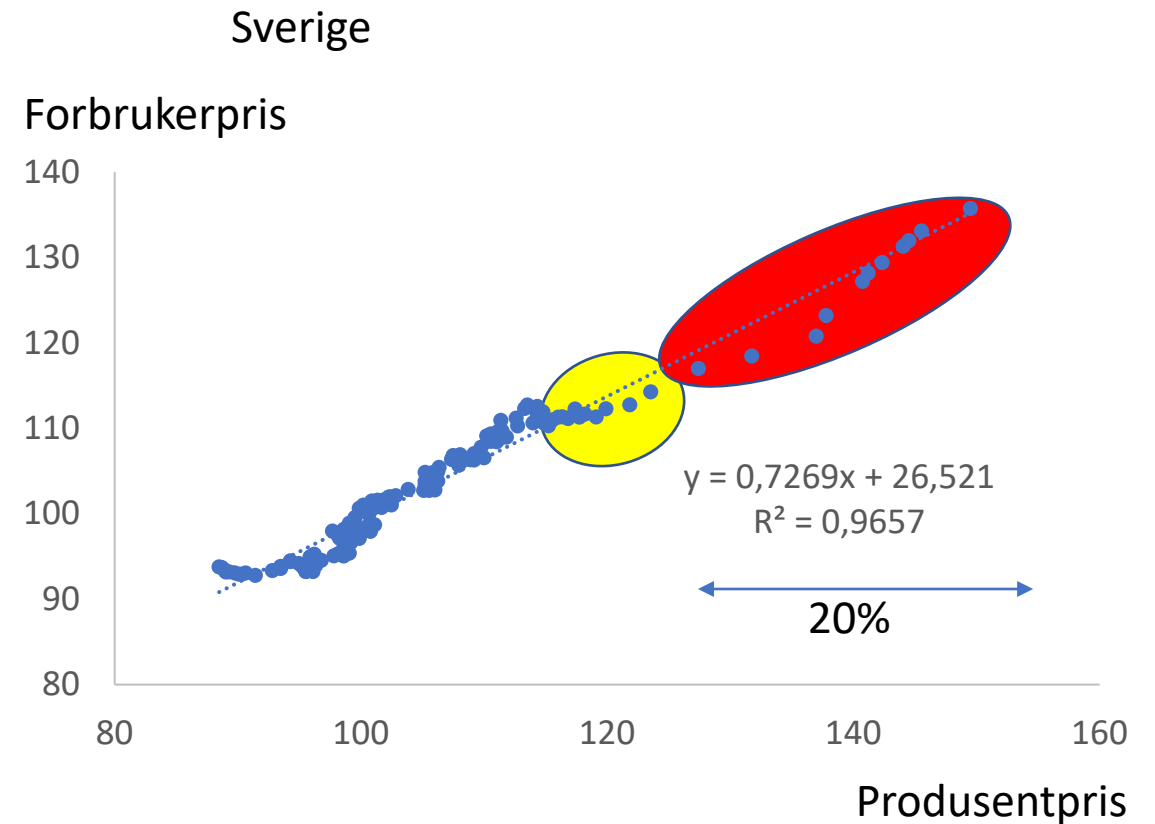
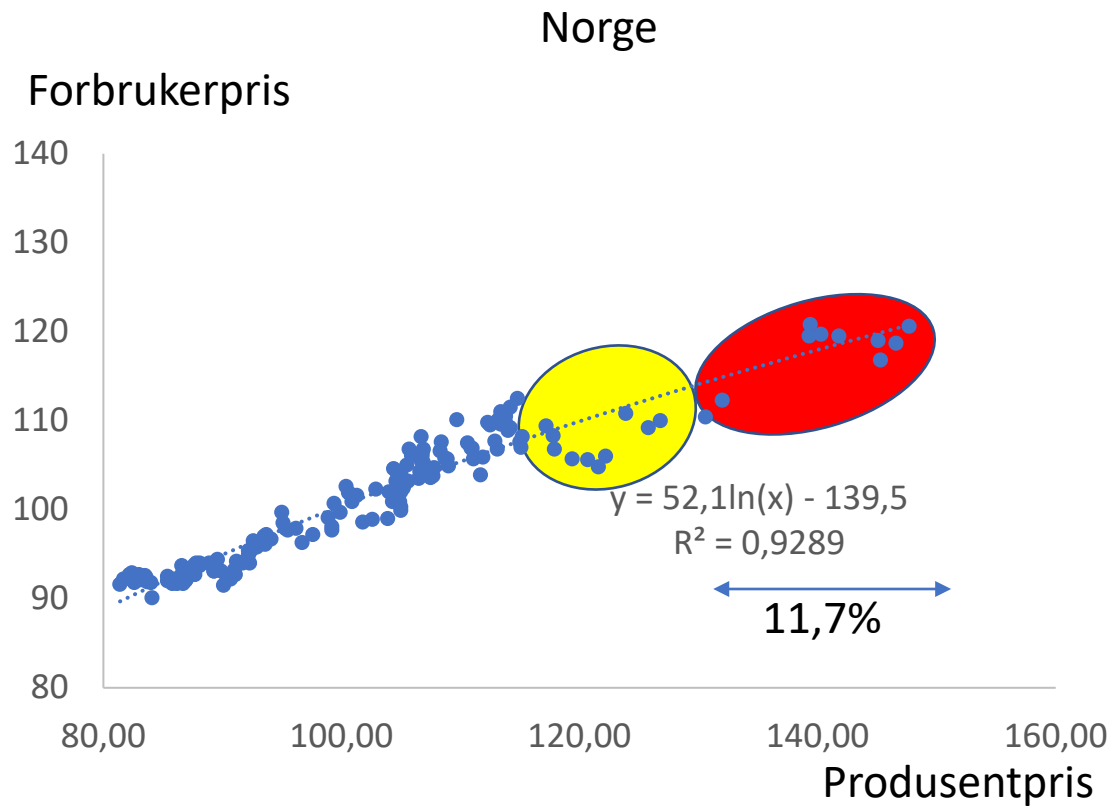
- Normal prisdannelse – med noe økt forstyrrelse
 - Produsentpris – forbrukerpris; ganske normalt
 - Importpris – produsentpris; er det noe på gang?
- **Privilegert – til synkende pris: Internasjonalt perspektiv**
 - Mer orden i Sverige, men det koster
 - Høyt prisnivå - lav prisvekst
 - Lav prisvekst til synkende kostnad

Mer orden i Sverige, men det koster.

Produsentpris – forbrukerpris, Norge og Sverige: 2010-2023.1

Pandemi

Krig



Mer orden i Sverige, men det koster.

Produsentpris – forbrukerpris, Norge og Sverige: 2010-2023.1

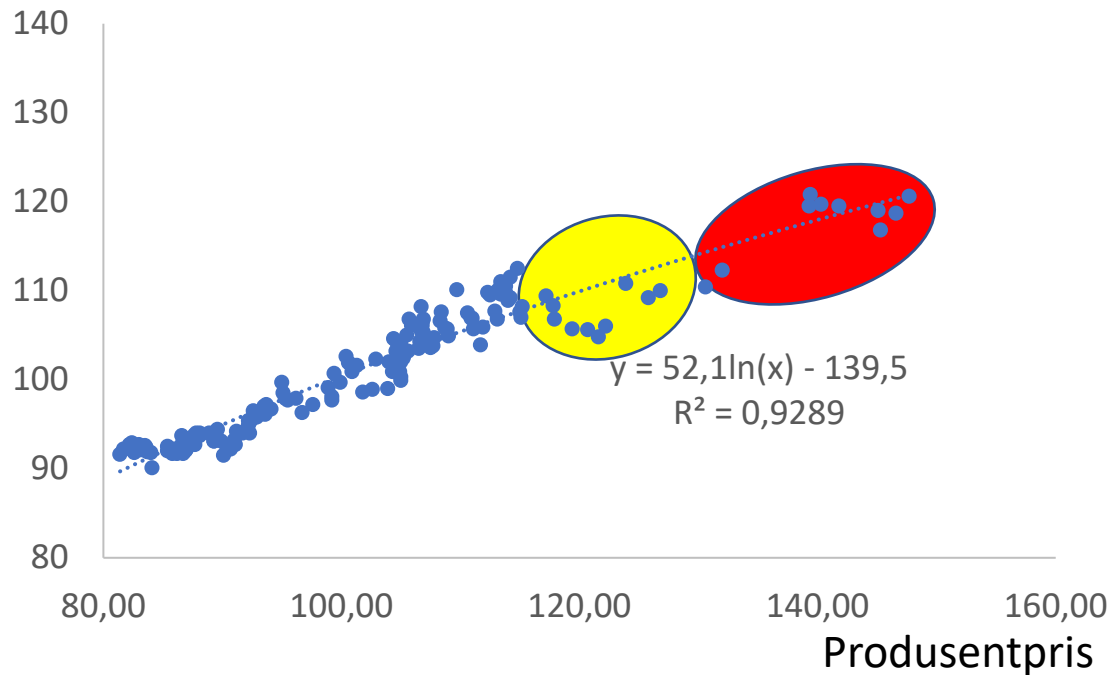
Pandemi

Krig

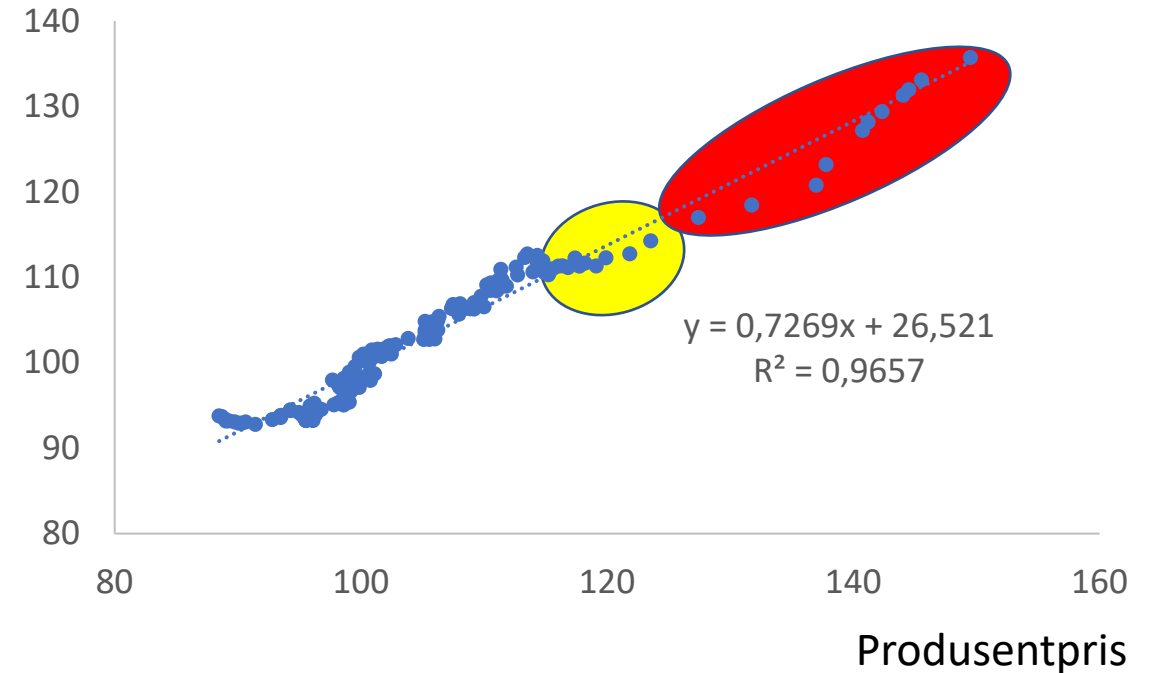
Norge

Sverige

Forbrukerpris

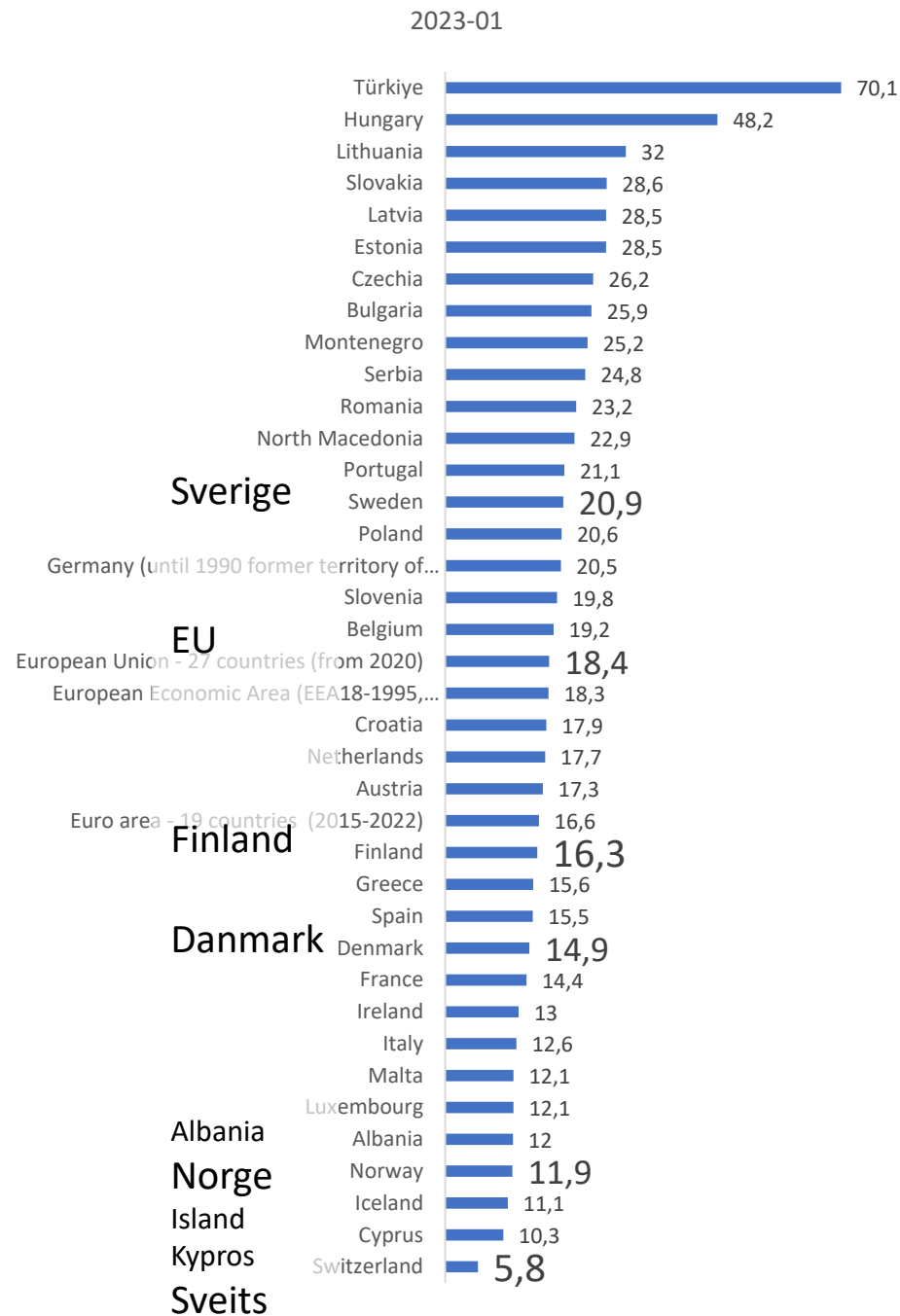


Forbrukerpris



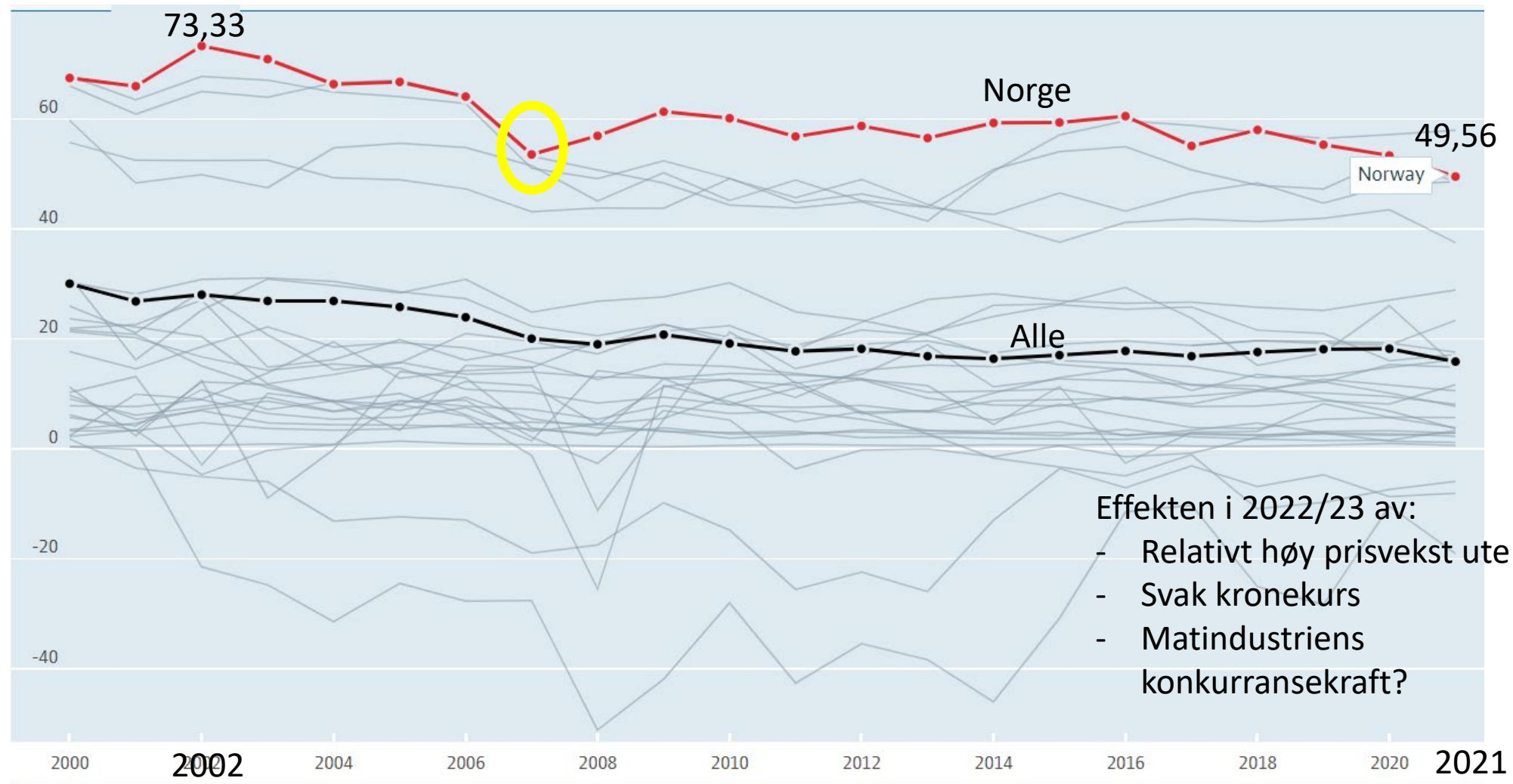
Høyt prisnivå gir, kanskje lav prisvekst

12 mndrs prisvekst for EU, Euro-
området og enkeltland, pr januar 2023



Lav prisvekst – til synkende kostnad

OECD støtteberegning: Samlet støtte til jordbruk i prosent av jordbrukets inntekter., 2000-2021



OECD støtteberegning: Samlet støtte til jordbruk i prosent av jordbrukets inntekter., 2000-2021

Sjokkerende lite nytt

- Sjokkene
- Pristilpasningen
- Lærdommen, framtiden, spørsmålene

Makt, krig og pandemi rår – trender består

- Produsentpriser dominerer forbrukerpriser
- Importpriser korrelerer sterkt med norske produsentpriser

Som normalt, relativt sterke fluktuasjoner på handelsleddet

- Unntaket er februar 2023
- Unntaket bekrefter inntil videre regelen
- Oppsiktsvekkende, men interessant?

Strukturelle endringer – interessant for politikere, mindre for forbrukerne

- Fra fem til tre kjeder siden 2008
- Uendret trend – noe økt fluktuasjon
- Bains lov opphevet: atferd følger ikke struktur

Sjokkerende lite nytt

- Sjokkene
- Pristilpasningen
- Lærdommen,
framtiden,
spørsmålene

Avhenger av importprisene, men ikke bare

- Stor, kanskje 70% av matvarene i butikk, er konkurranseutsatt, importen vokser
- Synkende buffer i NOK 187 mill priskompensasjonen for norske råvarer til industrien
- Avviket mellom trend og dagens industripriser er betydelig

Strukturelle endringer

- Mulig
- Ikke nødvendigvis avgjørende

Usikkerheten kan dermed ligge i:

- Politikkenes påvirkning på aktørene
- Importprisene og mengden
- Eierskapet
- Bioøkonomien, AI og Matindustrien 4.0?

Sjokkerende lite nytt

- Sjokkene
- Pristilpasningen
- Lærdommen,
framtiden,
spørsmålene

Hva skjer i Norges største industrisektor?

- Konkurransen
- De vertikale relasjonene
- Eierskapet og samvirkeforetakene

Hvor robust er atferden på dagligvareleddet?

- Paraplykjede – detaljistrelasjonen
- Stabiliteten i kalkylene
- Eierskapet

Vil vi bli mer opptatt av prisnivå enn prisendring?

Robust, mektig og, antagelig, ansvarlig verdikjede for matvarer

- Trendene består
- Forstyrrelser, men neppe viktige skift i prisdannelsen
- Hypotesen: ingen sterk sammenheng mellom struktur og atferd – bør utforskes nærmere

